

Policy Note

2014 / 4

Μια δεκαετία στασιμότητας των μισθών

Των Fernando Rios-Avila και Julie L. Hotchkiss

Οι μισθοί των εργαζομένων είναι το πιο σημαντικό συστατικό στοιχείο του εισοδήματος των νοικοκυριών. Αντιπροσωπεύουν περίπου το 83% του συνολικού εισοδήματος των νοικοκυριών και είναι η κινητήρια δύναμη πίσω από τις αλλαγές στην αύξηση των εισοδημάτων και της ανισότητας. Κατά συνέπεια, οι αλλαγές στους μισθούς διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον καθορισμό των τάσεων στην εισοδηματική ανισότητα, στις δαπάνες των νοικοκυριών και στη συνολική ευημερία των νοικοκυριών.

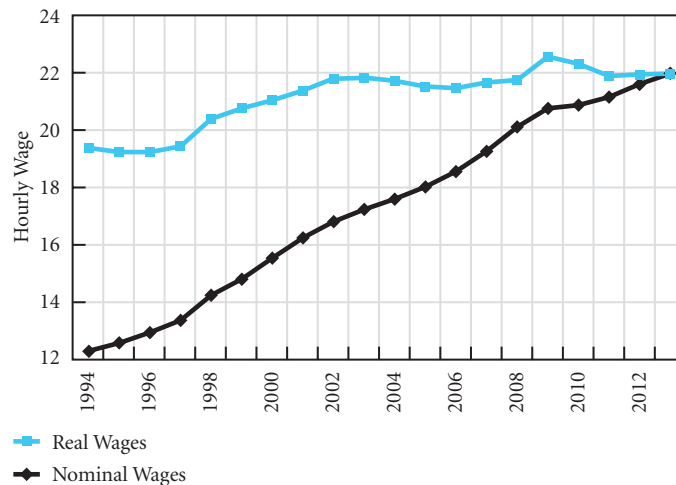
Τα τελευταία 20 χρόνια, ενώ οι ονομαστικοί μισθοί εμφανίζουν ανοδική τάση (Σχήμα 1), οι πραγματικοί μισθοί αυξάνονται με πολύ πιο αργούς ρυθμούς. Όπως παρατηρείται στην εργασία των Mishel et al (2012), ύστερα από μια μακρά περίοδο στασιμότητας των πραγματικών μισθών, τα χαμηλά ποσοστά ανεργίας, οι αυξήσεις του κατώτατου μισθού και οι βελτιώσεις στην παραγωγικότητα της εργασίας συνέβαλαν στα τέλη της δεκαετίας του 1990 στην άνοδο των μισθών, η οποία μεταφράζεται σε αθροιστική αύξηση των πραγματικών μισθών της τάξης του 12,4% από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 μέχρι το 2002.

Απόρροια εν μέρει μιας αδύναμης οικονομικής ανάκαμψης μετά την ύφεση του 2001, οι πραγματικοί μισθοί έμειναν στάσιμοι στη συνέχεια, παρά την συνεχιζόμενη αύξηση της

Ο Fernando Rios-Avila είναι ερευνητής-μελετητής στο Πρόγραμμα για την Κατανομή του Εισοδήματος και του Πλούτου στο Levy Economics Institute. Η Julie L. Hotchkiss είναι ερευνήτρια και ανώτερη σύμβουλος στο τμήμα έρευνας της Ομοσπονδιακής Τράπεζας της Ατλάντα και έκτακτη καθηγήτρια Οικονομικών στο Πολιτειακό Πανεπιστήμιο της Τζόρτζια στις ΗΠΑ. Copyright © 2014 Levy Economics Institute of Bard College

παραγωγικότητας της εργασίας. Στην πραγματικότητα, με εξαίρεση μια σύντομη παρέκκλιση το 2009, οι πραγματικοί μισθοί δεν εμφανίζουν σχεδόν καμία βελτίωση (αύξηση κατά 1%) από το 2002. [1] Η περίοδος μεταξύ 2002 και 2013 έχει γίνει γνωστή ως η δεκαετία της στασιμότητας των μισθών (βλέπε, για παράδειγμα, Mishel και Shierholz 2013).

Figure 1 Trends in Real and Nominal Wages

Source: US Bureau of Labor Statistics, Current Population Survey, Outgoing Rotation Groups

Ωστόσο, την ίδια χρονική περίοδο (2002–13) υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στη σύνθεση της αγοράς εργασίας. Συγκεκριμένα, το εργατικό δυναμικό γερνάει και γίνεται πιο ειδικευμένο.[2] Επιπλέον, εν μέρει λόγω κάποιων δραματικών οικονομικών αντιξοοτήτων κατά τη διάρκεια των υφέσεων του 2001 και του 2008, οι εργαζόμενοι αργούν να βγουν στη σύνταξη (2011 Goda et al.). Η αύξηση ηλικίας, εργασιακής εμπειρίας και μορφωτικού επιπέδου (στοιχεία τα οποία συνδέονται θετικά με τους μισθούς) θα μπορούσαν κάλλιστα να οδηγήσουν σε αύξηση των πραγματικών μισθών, πράγμα που σημαίνει ότι οι μισθοί των εργαζομένων μιας συγκεκριμένης ηλικιακής διάρθρωσης και ενός συγκεκριμένου μορφωτικού προφίλ μπορεί στην πραγματικότητα να μειώθηκαν κατά τη διάρκεια της δεκαετίας. Κι αυτό ακριβώς είναι που επιδιώκει να αποκαλύψει το παρόν σημείωμα πολιτικής: μια δεκαετία φαινομενικά στάσιμων μισθών ήταν στην πραγματικότητα μια δεκαετία πτωτικής τάσης των πραγματικών μισθών για τους εργαζόμενους ενός συγκεκριμένου ηλικιακού και μορφωτικού προφίλ.

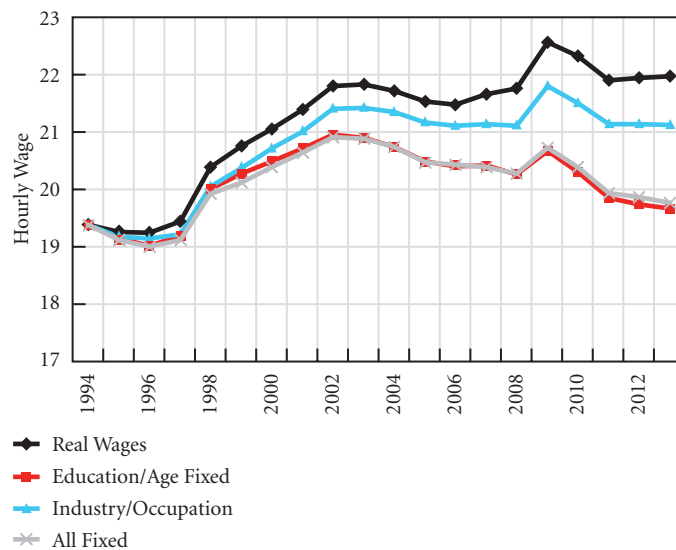
Ξεκινώντας από το 1994, έχουμε υπολογίσει τους counterfactual μέσους πραγματικούς μισθούς, διατηρώντας σταθερά τα επίπεδα μόρφωσης και την ηλικιακή διάρθρωση με εκείνα που παρατηρούνται το 1994.[3] Οι counterfactual μισθοί διαμορφώνονται με τη στάθμιση των μέσων ετήσιων μισθών για κάθε ηλικιακή, εκπαιδευτική ή/και επαγγελματική κατηγορία από την κατανομή αυτών των χαρακτηριστικών που παρατηρήθηκαν το 1994.[4] Αυτά τα στοιχεία θα μας βοηθήσουν να δούμε σε ποιο βαθμό μπορεί να εξηγηθεί η συνολική αύξηση των πραγματικών μισθών μεταξύ 1994 και

2013 από τις διαρθρωτικές (π.χ., μορφωτικό επίπεδο και ηλικία/εργασιακή εμπειρία) αλλαγές στην αγορά εργασίας.

Το Σχήμα 2 καταγράφει τους παρατηρούμενους πραγματικούς μισθούς (από το Σχήμα 1), μαζί με κάποιους counterfactual πραγματικούς μισθούς, που διατηρούν σταθερή τη σύνθεση του μορφωτικού επιπέδου, ηλικίας και επαγγέλματος στα επίπεδα του 1994. Το Σχήμα 2 αποκαλύπτει ότι όχι μόνο δεν αυξήθηκαν οι πραγματικοί μισθοί μετά το 2002, αλλά στην πραγματικότητα μειώθηκαν σε επίπεδα που δεν έχουμε δει από το 1998. Μεταξύ 2002 και 2013, οι counterfactual μέσοι πραγματικοί μισθοί μειώθηκαν κατά 6,%. Με άλλα λόγια, περίπου το 12% από το 13,2% της αύξησης των πραγματικών μισθών μεταξύ 1994 και 2013 μπορεί να αποδοθεί στις δημογραφικές αλλαγές του εργατικού δυναμικού.

Μπορούμε επίσης να δούμε στο Σχήμα 2 ότι οι αλλαγές στη σύνθεση της βιομηχανίας και των επαγγελμάτων συνέβαλαν στις παρατηρούμενες τάσεις: η αγορά εργασίας μετατοπίζεται αργά αλλά σταθερά προς τα επαγγέλματα και τις βιομηχανίες με υψηλότερα επίπεδα μισθών. Η διατήρηση της κατηγορίας του επαγγέλματος και της βιομηχανίας στα επίπεδα του 1994 θα είχε οδηγήσει σε βραδύτερη αύξηση των πραγματικών μισθών, αλλά οι αλλαγές στη βιομηχανία και στα επαγγέλματα δεν ήταν η κινητήρια δύναμη πίσω από τη μείωση των counterfactual πραγματικών μισθών που φαίνονται στο Σχήμα 2. Τα εύσημα αποδίδονται για το έργο αυτό στις αλλαγές στην κατηγορία της ηλικίας/εργασιακής εμπειρίας και μόρφωσης. Στη συνέχεια, θα διατηρήσουμε σταθερά μόνο την ηλικιακή διάρθρωση και τα μορφωτικά χαρακτηριστικά.

Figure 2 Real Wages vs. Fixed Real Wages

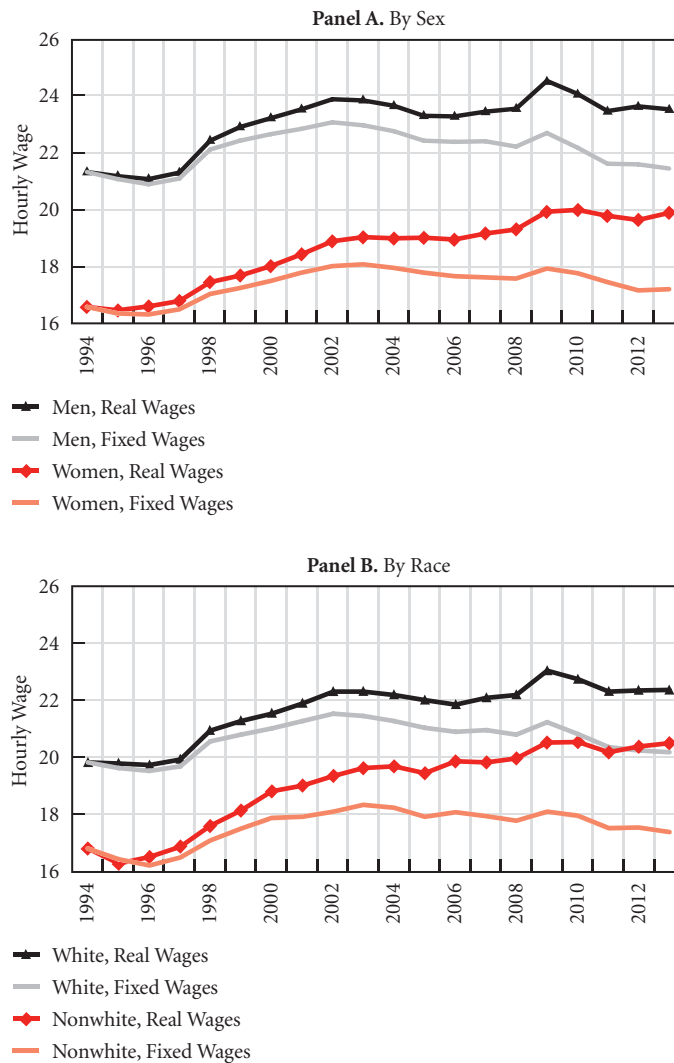

Note: Real wages are reflected in 2013 dollars.

Source: US Bureau of Labor Statistics, Current Population Survey, Outgoing Rotation Groups

Διαφορές ανά φύλο και φυλή

Το Σχήμα 3 απεικονίζει την εμπειρία της δεκαετίας με τη μείωση των μισθών ανά φύλο και φυλή. Στο τμήμα Α βλέπουμε ότι η δεκαετία των παρατηρούμενων στάσιμων πραγματικών μισθών ήταν κατά μέσο όρο πιο δύσκολη για τους άνδρες από ό, τι για τις γυναίκες. Μεταξύ 1994–2001, οι άνδρες και οι γυναίκες βίωσαν παρόμοια αύξηση στους πραγματικούς μισθούς κατά περίπου 10% και 11% αντίστοιχα. Ξεκινώντας από το 2002, ωστόσο, η αύξηση στους πραγματικούς μισθούς των ανδρών συμπιέστηκε, και κατέληξαν να είναι χαμηλότεροι κατά 3% από ό, τι ήταν το 2013. Οι μισθοί των γυναικών, από την άλλη πλευρά, συνέχισαν την ανοδική τους τάση, αν και με βραδύτερο ρυθμό, και κατέληξαν να είναι υψηλότεροι κατά 5% το 2013 σε σχέση με το 2002. Αυτή η ασυμμετρία στην αύξηση των πραγματικών μισθών συνέβαλε στη συρρίκνωση του μη προσαρμοσμένου μισθολογικού χάσματος μεταξύ ανδρών και γυναικών που αναλογεί σε πάνω από 10 ποσοστιαίες μονάδες μεταξύ 1994–2013.

Figure 3 Real vs. Fixed Real Wages, by Sex and by Race

Note: Real wages are reflected in 2013 dollars.

Source: US Bureau of Labor Statistics, Current Population Survey, Outgoing Rotation Groups

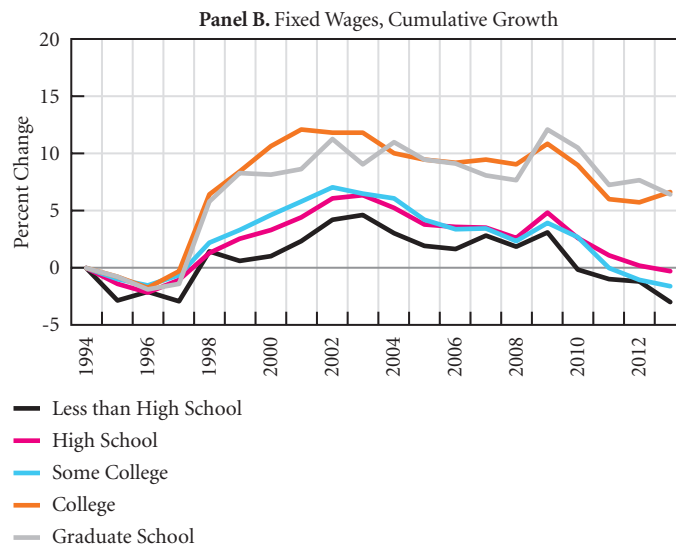
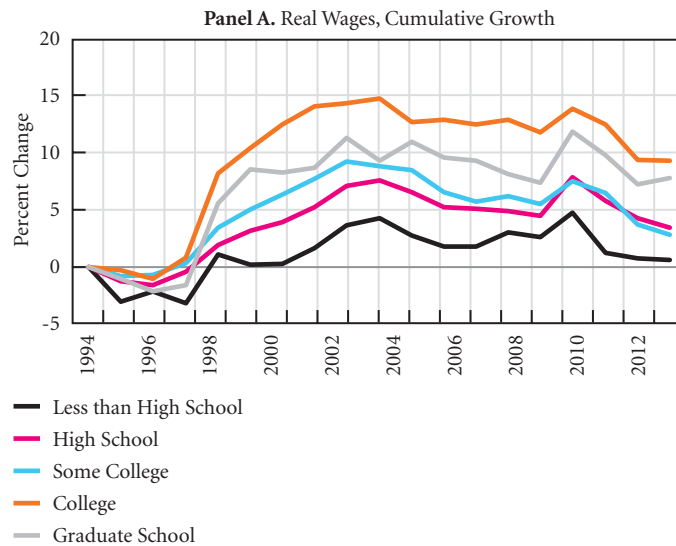
Η σύγκριση των τάσεων στη σταθερή αύξηση των πραγματικών μισθών εμφανίζει ωστόσο μια διαφορετική εικόνα. Ενώ οι σταθεροί μισθοί συνεχίζουν να αυξάνονται την περίοδο 1994–2002 τόσο για τους άνδρες (8,2%) όσο και για τις γυναίκες (8,7%), οι σταθεροί μισθοί για τους άνδρες και τις γυναίκες βιώνουν πτώση μετά το 2002—κατά 7% για τους άνδρες και κατά 4,5% για τις γυναίκες. Αυτή η εξέλιξη είναι συμβατή με την άνοδο του μορφωτικού επιπέδου των γυναικών κατά την περίοδο αυτή, η οποία είναι μεγαλύτερη από αυτή των ανδρών.[5] Οι Golding et al. (2006) εμφανίζουν στοιχεία που δείχνουν ότι οι γυναίκες πλησίασαν ή και ξεπέρασαν τα επιτεύγματα των ανδρών στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης. Ακόμη κι αν μειώθηκαν οι σταθεροί πραγματικοί μισθοί για τους άνδρες και τις γυναίκες κατά τη διάρκεια της περιόδου, το μη προσαρμοσμένο μισθολογικό χάσμα (σε σταθερές αμοιβές) μειώθηκε κατά τέσσερις ποσοστιαίες μονάδες, γεγονός που δείχνει ότι υπάρχει μια μικρή βελτίωση σχετικά με

την ανισότητα των μισθών ανάμεσα στα δύο φύλα. Όντως αυτό είναι συνεπές με τα ευρήματα των Blau and Kahn (2007) περί βραδύτερης σύγκλισης μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά τη δομή των μισθών κατά τη διάρκεια των δεκαετιών του 1990 και του 2000.

Το τμήμα Β του σχήματος 3 εμφανίζει πληροφορίες σχετικά με τις τάσεις των μισθών ανά φυλή, συγκρίνοντας τους μισθούς των λευκών έναντι των μη λευκών εργαζομένων. Οι τάσεις των πραγματικών μισθών για τους λευκούς και τους μη λευκούς εργαζόμενους εμφανίζουν παρόμοια πρότυπα με εκείνα που παρατηρήθηκαν για τους άνδρες και τις γυναίκες. Η κύρια διαφορά είναι ότι ενώ οι γυναίκες εμφανίζουν μια περίοδο στασιμότητας στους πραγματικούς μισθούς μετά την ύφεση του 2001, οι μισθοί ανάμεσα στους μη λευκούς εργαζόμενους συνέχισαν να αυξάνονται, αν και με πιο αργούς ρυθμούς. Αυτή η συνεχιζόμενη αύξηση των μισθών, κατά μέσο όρο, ανάμεσα στους μη λευκούς εργαζόμενους συνέβαλε στη μείωση του παρατηρούμενου μισθολογικού χάσματος μεταξύ λευκών και μη λευκών εργαζομένων κατά περίπου εννέα ποσοστιαίες μονάδες μεταξύ 1994–2013. Κοιτάζοντας τις τάσεις των σταθερών πραγματικών μισθών, βλέπουμε τα αποτελέσματα της μεγαλύτερης προόδου των μη λευκών εργαζομένων στο μορφωτικό επίπεδο σε σχέση με τους λευκούς εργαζόμενους, κατά μέσο όρο. Όταν λάβουμε υπόψη αυτές τις διαρθρωτικές αλλαγές, το μισθολογικό χάσμα μεταξύ λευκών και μη λευκών εργαζομένων έχει στην πραγματικότητα μειωθεί μόνο κατά περίπου δύο ποσοστιαίες μονάδες από το 1994. Αν και δεν εμφανίζεται εδώ, οι μη λευκοί εργαζόμενοι επωφελήθηκαν περισσότερο από ό, τι άλλες ομάδες από τις αλλαγές στη σύνθεση της βιομηχανίας και του επαγγέλματος, καθώς οι κατά μέσο όρο counterfactual μισθοί τους είναι ελαφρώς χαμηλότεροι αν συγκρατήσουμε τις αλλαγές στη βιομηχανία και στο επαγγέλματα.

Διαφορές ανά μορφωτικό επίπεδο

Δεδομένου του σημαντικού ρόλου που έχει διαδραματίσει το μορφωτικό επίπεδο στην κάλυψη της μείωσης των πραγματικών μισθών κατά την τελευταία δεκαετία, το Σχήμα 4 παρουσιάζει τη σωρευτική αύξηση των μισθών ανά μορφωτικό επίπεδο: το τμήμα Α δείχνει την παρατηρούμενη αύξηση των μισθών για κάθε ομάδα μορφωτικού επιπέδου, ενώ το τμήμα Β δείχνει ότι αυτή η αύξηση των μισθών με την ηλικιακή διάρθρωση κάθε ομάδας μορφωτικού επιπέδου διατηρήθηκε σταθερή. Οι εργαζόμενοι σε όλα τα μορφωτικά επίπεδα βίωσαν σημαντική αύξηση των μισθών μεταξύ 1994–2002, τόσο στους παρατηρούμενους πραγματικούς μισθούς (τμήμα Α) όσο και στους σταθερούς πραγματικούς μισθούς (τμήμα Β). Σε όλα τα μορφωτικά επίπεδα, οι εργαζόμενοι με ανώτατο πτυχίο, και στη συνέχεια αυτοί με απολυτήριο λυκείου, είχαν τη μεγαλύτερη αθροιστική αύξηση μισθών κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου και ήταν σχετικά λιγότερο ευάλωτοι στις μειώσεις των μισθών που συνόδευσαν την αδύναμη οικονομική ανάκαμψη μετά τη ύφεση του 2007–09, και ιδίως για τα έτη 2012 και 2013.

Figure 4 Real Wage by Education Level

Note: Real wages are reflected in 2013 dollars.

Source: US Bureau of Labor Statistics, Current Population Survey, Outgoing Rotation Groups

Η επίδραση της μείωσης των πραγματικών μισθών μέσα στο πλαίσιο της ταξινόμησης των μορφωτικών επιπέδων φαίνεται σε όλες τις ομάδες μορφωτικού επιπέδου στο τμήμα Α—οι εργαζόμενοι σε όλα τα επίπεδα μόρφωσης αμείβονταν με χαμηλότερους πραγματικούς μισθούς το 2013 σε σχέση με το 2002. Το τμήμα Β ξεδιαλύνει το ρόλο της γήρανσης/επαγγελματικής εμπειρίας από εκείνον της μόρφωσης. Η επαγγελματική εμπειρία φαίνεται να έχει μικρή επίδραση στην αύξηση των μισθών ανάμεσα στα λιγότερο μορφωμένα τμήματα του πληθυσμού (χωρίς απολυτήριο Γυμνασίου) και στα πιο μορφωμένα τμήματα του πληθυσμού (μεταπτυχιακές σπουδές). Η συγκράτηση της ηλικιακής διάρθρωσης μειώνει την αύξηση των μισθών ανάμεσα στους πτυχιούχους σε σχέση με αυτό που βιώνουν οι εργαζόμενοι με μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών και

μειώνει την αύξηση των μισθών για τα άτομα με απολυτήριο λυκείου σε σχέση με την αύξηση των μισθών για τα άτομα με ακόμη χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο.

Τελικό αποτέλεσμα

Η στασιμότητα των πραγματικών μισθών δεν αποτελεί πρόσφατο γεγονός. Στοιχεία που παρέχονται από τους Mishel et al. (2012) δείχνουν ότι η αύξηση των πραγματικών μισθών και της παραγωγικότητας της εργασίας ξεκινά μια τάση απόκλισης από τις αρχές του 1970. Παρά την υψηλή αύξηση της παραγωγικότητας, οι πραγματικοί μισθοί παρέμειναν στάσιμοι. Η αποσύνδεση μεταξύ της αύξησης της παραγωγικότητας και της αύξησης των πραγματικών μισθών έχει συνδεθεί με τη μετατόπιση του εθνικού εισοδήματος από τον κόσμο της εργασίας προς το κεφάλαιο και με την αύξηση των μισθολογικών ανισοτήτων (Mishel et al. 2012).

Το παρόν σημείωμα πολιτικής δείχνει ότι αυτό που φαινομενικά αποτελούσε μια δεκαετία μηδενικής αύξησης των πραγματικών μισθών ήταν στην πραγματικότητα μια δεκαετία πτωτικών τάσεων στους πραγματικούς μισθούς. Η γήρανση και τα μορφωτικά επίπεδα του εργατικού δυναμικού τόνωσαν τους μισθούς μέσω οφελών που προέκυψαν από την επαγγελματική εμπειρία και την ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου. Στις ηλικιακές ομάδες και στην κατηγορία του μορφωτικού επιπέδου, οι πραγματικοί μισθοί το 2013 ήταν στα επίπεδα του 1998—5% χαμηλότεροι από ό, τι ήταν στο αποκορύφωμά τους το 2002.

Που οφείλεται η μείωση των μισθών για τη συγκεκριμένη δεκαετία; Αν και είναι δύσκολο να ξεδιαλύνουμε τα αίτια από τα αποτελέσματα, παρατηρούμε ότι η αύξηση του ΑΕΠ μειώθηκε κατά τη διάρκεια της περιόδου της ανάλυσης που διεξήγαμε (από το 1994 έως το 2013). Η επιβράδυνση στους ρυθμούς αύξησης της παραγωγής σημαίνει μικρότερη αύξηση στις αποδόσεις για την κατανομή του εισοδήματος στον κόσμο της εργασίας (και στο κεφάλαιο), κάτι που θα μπορούσε να μεταφραστεί σε ακόμη μεγαλύτερη μείωση των πραγματικών μισθών. Με τη σειρά του, η πτωτική τάση των πραγματικών μισθών σημαίνει ότι οι καταναλωτές ξοδεύουν λιγότερα προκειμένου να τροφοδοτηθεί η ανάπτυξη.

Μέχρι στιγμής, η βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου και της εργασιακής εμπειρίας των εργαζομένων τόνωσαν συνολικά τους μέσους πραγματικούς μισθούς. Κοιτάζοντας μπροστά, με την συνταξιοδότηση των «baby boomers», ο μέσος όρος εργασιακής εμπειρίας του εργατικού δυναμικού θα μειωθεί, πιέζοντας τους μισθούς προς τα κάτω. Ωστόσο, καθώς θα επιβραδύνεται η αύξηση της προσφοράς εργασίας, θα υπάρξουν ανοδικές πιέσεις στους μισθούς. Όσον αφορά την παραγωγικότητα, στο βαθμό που οι αλλαγές στην τεχνολογία μπορεί να ενισχύσουν την παραγωγικότητα των εργαζομένων και να αυξήσουν τη ζήτηση εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης, η εξέλιξη αυτή μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση των μισθών, αν και η σημαντική βελτίωση της παραγωγικότητας που σημειώθηκε από το 1973 δεν προκάλεσε ανάλογη αύξηση των πραγματικών μισθών.

Παρά την υποτονική εξέλιξη των πραγματικών μισθών, τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται εδώ δείχνουν ότι οι μισθολογικές διαφορές ανά φύλο και φυλή

συρρικνώνονται σταθερά από το 2002. Από τη μία πλευρά, το μεγαλύτερο μέρος των μισθολογικών χασμάτων μπορεί να εξηγηθεί από την γρήγορη συσσώρευση του ανθρώπινου κεφαλαίου (υψηλότερα επίπεδα μόρφωσης) ανάμεσα στις γυναίκες και τους μη λευκούς εργαζόμενους. Από την άλλη πλευρά, ακόμη και αφού λάβουμε υπόψη αυτές τις αλλαγές, οι μισθολογικές διαφορές μεταξύ των δύο φύλων και ανάμεσα στις φυλές (μεταξύ λευκών και μη λευκών εργαζομένων) εμφανίζουν σταθερή, αν και μικρή, μείωση από το 2002. Με άλλα λόγια, οι γυναίκες και οι μη λευκοί εργαζόμενοι, αντίστοιχα, έχουν βιώσει βραδύτερη μείωση των μισθών σε σχέση με τους άνδρες και τους λευκούς εργαζόμενους.

Οι συνεχείς αλλαγές στην ηλικιακή διάρθρωση και στα μορφωτικά επίπεδα του εργατικού δυναμικού μας οδηγούν στα ακόλουθα συμπεράσματα. Πρώτον, ενώ ένας πιο έμπειρος και καλύτερα μορφωμένος εργαζόμενος (δηλαδή, μεγαλύτερος σε ηλικία και σοφότερος εργαζόμενος) θα έχει θετικό αντίκτυπο στην ποιότητα και την παραγωγικότητα του εργατικού δυναμικού, η αποτυχία να ληφθεί υπόψη η εξέλιξη αυτών των παραγόντων συμβάλει στη διαμόρφωση μιας διαστρεβλωμένης αντίληψης σχετικά με τις τάσεις στους μισθούς των εργαζομένων. Με αυτή την έννοια, όταν θέλουμε να περιγράψουμε την εξέλιξη της ευημερίας του πληθυσμού, ένας επίσημος δείκτης για τη «σταθερή» τάση των μισθών μπορεί να είναι πολύ πιο κατάλληλο εργαλείο για τους χαρακτες πολιτικής. Δεύτερον, μένει να δούμε για πόσο καιρό θα μπορούν αυτές οι διαρθρωτικές αλλαγές να αποκρύψουν τις πτωτικές τάσεις σε όλο το φάσμα του πληθυσμού, ειδικά αν οι αποδόσεις από την αύξηση της παραγωγικότητας δεν οδηγήσουν στη βελτίωση των μισθών. Επιπλέον, με βάση τις τρέχουσες τάσεις, θα είναι σημαντικό να δημιουργηθούν πολιτικές που θα διευκολύνουν την απορρόφηση ενός αυξανόμενου αριθμού πανεπιστημιακών αποφοίτων στην αγορά εργασίας και θα εξασφαλίζουν ένα ελάχιστο επίπεδο ποιότητας ζωής (μισθούς) για τους εργαζομένους με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο.

Σημειώσεις

1. Η παρέκκλιση των πραγματικών μισθών που παρατηρήθηκε το 2009 εξηγείται από τα πολύ χαμηλά επίπεδα πληθωρισμού που επικρατούσαν εκείνη την περίοδο.
2. Αποδεικτικά στοιχεία ότι αυξήθηκαν ακόμη και οι εγγραφές στα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας κατά τη διάρκεια της ύφεσης του 2007–09 μπορεί να βρεθούν στους Hotchkiss, Pitts, και Rios-Avila (2014).
3. Το 1994 επιλέγεται ως το αρχικό έτος για τη διατήρηση της συνοχής με τον χρόνο για τον καθορισμό μεταβλητών όπως το μορφωτικό επίπεδο. Αυτό μας επιτρέπει να συλλάβουμε την τελευταία περίοδο της ανάκαμψης των πραγματικών μισθών που βίωσε η αγορά εργασίας (στα τέλη της δεκαετίας του 1990).
4. Αυτή η στρατηγική είναι στην ουσία παρόμοια με την ημιπαραμετρική ανάλυση που χρησιμοποιούν στην εργασία τους οι DiNardo, Fortin, και Lemieux (1996), όπου αναλύσουν την επίδραση των θεσμικών και αγοραίων αλλαγών στην κατανομή των μισθών.

5. Οι αλλαγές στην ηλικιακή διάρθρωση ήταν παρόμοιες για τους άνδρες και τις γυναίκες στην αγορά εργασίας σε όλο το φάσμα των χρονικών περιόδων που εξετάσαμε. Σε πρόσθετα αποτελέσματα, που δεν φαίνονται εδώ, η συγκράτηση στις αλλαγές στη διάρθρωση των επαγγελματιών και στις δομές της βιομηχανίας (εκτός από την εκπαίδευση και την ηλικία) είχε μικρή επίδραση στους counterfactual πραγματικούς μισθούς για τους άνδρες όσο και για τις γυναίκες.

Πηγές

Blau, F. D., and L. M. Kahn. 2007. "The Gender Pay Gap: Have Women Gone as Far as They Can?" *Academy of Management Perspectives* 21(1): 7–23.

DiNardo, J., N. M. Fortin, and T. Lemieux. 1996. "Labor Market Institutions and Distribution of Wages, 1973–1992: A Semiparametric Approach." *Econometrica* 64(5): 1001–44.

Goda, G. S., J. B. Shoven, and S. N. Slavov. 2011. "What Explains Changes in Retirement Plans during the Great Recession?" *American Economic Review* 101(3): 29–34.

Goldin, C., L. F. Katz, and I. Kuziemko. 2006. "The Homecoming of American College Women: The Reversal of the College Gender Gap." *Journal of Economic Perspectives* 20(4): 133–56.

Hotchkiss, J., M. Pitts, and F. Rios-Avila. 2014. "A Search for Evidence of Skill Mismatch in the Aftermath of the Great Recession." *Applied Economic Letters* 21(9): 587–92.

Mishel, L., and H. Shierholz. 2013. "A Decade of Flat Wages." Briefing Paper No. 365. Washington, D.C.: Economic Policy Institute.

Mishel, L., J. Bivens, E. Gould, and H. Shierholz. 2012. *The State of Working America*, 12th ed. An Economic Policy Institute Book. Ithaca: Cornell University Press.